

Svar på skriftligt spørgsmål SSS 576/2022 rd

Svar på skriftligt spørgsmål om kriminalisering av innehav av material som innehåller grovt våld

Till riksdagens talman

I det syfte som anges i 27 § i riksdagens arbetsordning har Ni, Ärade talman, till den minister som saken gäller översänt följande skriftliga spørgsmål SS 576/2022 rd undertecknat av riksdagsledamot Pihla Keto-Huovinen /saml m.fl.:

Vilka åtgärder ämnar regeringen vidta för att skydda barn från det grova våld som beskrivs i motiveringen?

Som svar på detta spørgsmål anför jag följande:

Barnets bästa utgör en central grund för lagstiftning och myndighetsverksamhet som gäller barn. Våld mot barn är en mycket allvarlig fråga och för att bekämpa denna typ av våld använder samhället många metoder, inklusive straffrättsliga metoder. Spridningen av råa våldsskildringar kan anses som ett mycket allvarligt fenomen.

Flera olika bestämmelser i strafflagen kan komma att tillämpas i samband med bildmaterial med skildringar av våld mot barn. Till exempel kan brott som riktar sig mot liv och hälsa enligt kap. 21 i strafflagen, till exempel misshandel (5 §), hänföra sig till produktionen av bildmaterialet. Med stöd av kap. 17 17 § 1 mom. i strafflagen, som föreskriver om spridningen av våldsskildringar, straffas personer som saluför, till uthyrning bjuder ut, sprider eller på annat sätt tillhandahåller eller håller tillgängligt eller i detta syfte tillverkar eller i landet för in filmer eller andra bildprogram som visar rått våld, eller upptagningar eller datafiler innehållande filmer eller andra bildprogram som visar rått våld. Med stöd av kap. 17 18 b § i strafflagen är det straffbart att bland annat olagligt visa eller bland minderåriga sprida bildprogram som inte har klassificerats eller för vilka det har fastställts en åldersgräns på 18 år. Med stöd av kap. 17 18 § i strafflagen ska den som sprider verklighetsbaserade eller verklighetstroga bilder eller bildupptagningar som på ett sedlighetssårande sätt visar våld dömas för spridning av pornografisk bild.

Kriminaliseringar av innehav är inte vanliga i strafflagen och man har förhållit sig relativt avhållsamt till föreskrivandet av dem. De nuvarande kriminaliseringarna gäller i stor utsträckning föremål som är farliga eller utnyttjas för att begå brott och i stor omfattning grundar de sig på de internationella åtaganden som är bindande för Finland. Riksdagens grundlagsutskott har i sin praxis betraktat kriminaliseringar som enbart baseras på innehav som exceptionella, och ansett att kriminalisering av innehav kräver vägande grunder och att de ska vara proportionella (t.ex. GrUU

23/1997 rd s. 4, GrUU 26/2014 rd, s. 4 och GrUU 5/2009 rd s. 3). Grundlagsutskottet har till exempel ansett att motiveringar som främst hänför sig till bevisvärigheter är otillräckliga för kriminaliseringen av innehav (GrUU 5/2009 rd s. 3). Kravet på proportionalitet förutsätter en noggrann avvägning av om det är nödvändigt att kriminalisera en handling för att skydda det bakomliggande rättsobjektet (t.ex. GrUU 48/2017 rd s. 7). Inom ramen för det straffrättsliga systemet är det inte heller godtagbart att straffa någon för en gärning endast på grund av att gärningen kan avspegla gärningsmannens klandervärda tankesätt eller attityd, som exceptionell idealisering av våld. Som motivering för kriminaliseringen bör det även vara möjligt att bevisa att det inte är möjligt att i tillräcklig utsträckning ingripa i problemen på andra sätt än genom straffrättsliga metoder, att fördelarna med kriminaliseringen kan bedömas vara större än dess nackdelar, att det är möjligt att utöva tillsyn över efterlevnaden av bestämmelsen och att den skulle ha en brottsförebyggande effekt (t.ex. GrUU 48/2017 rd , s. 7–8 och där hänvisade handlingar).

Verksamhetsmiljön och sättet som de ifrågavarande handlingarna uttrycks på har i sig förändrats och utvidgats efter att 17 kap. 17 § i strafflagen stiftades, särskilt till följd av utvecklingen av internet och kamera- och kommunikationstekniken. Justitieministeriet följer aktivt upp lagstiftningen för sitt förvaltningsområde och dess funktion, även i denna fråga.

Helsingfors 7.12.2022

Justitieminister Anna-Maja Henriksson